ΥΠΟ

ΤΟΥ ΠΡΩΤ. ΛΑΜΠΡΟΥ Χ. ΤΣΙΑΡΑ

ΓΕΝ. ΑΡΧ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ

ΤΗΣ ΙΕΡ. ΜΗΤΡΟΠ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Ὁμιλία στόν Κατανυκτικό Ἑσπερινό τῆς Α΄ Κυρ. τῶν Νηστειῶν
(Ἱερός Μητροπ. ναός τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου, 1-03-2015).

Πᾶς ἀξίωσε καί φέτος ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, σεβ. Πατέρες, ἁγ. ἀδελφοί, νά φτάσουμε στίς ἅγιες καί πάνσεπτες αὐτές ἡμέρες τῆς Νηστείας, γιά νά καθαρισθοῦμε -σῶμα καί ψυχή- ἀπό τά πάθη καί τίς ἁμαρτίες μας, ὥστε "ψυχαῖς καθαραῖς καί ἀῤῥυπώτοις χείλεσι" νά ὁμολογοῦμε τήν καθαρή καί ἄμωμη πίστη μας, τήν μόνη πού ὁδηγεῖ στήν ἀληθινή θεογνωσία καί σωτηρία.

Ἀκολουθώντας τό γενικό θέμα τῶν φετεινῶν ὁμιλιῶν, θά συνδυάσουμε στήν ὁμιλία μας τήν Ὀ ρ θ ό δ ο ξ η Π ί σ τ η - πού διατρανώνουμε σήμερα Κυριακή τῆς Ὀρθοδοξίας - μέ τήν μ ε τ ά ν ο ι α, γιά νά δείξουμε, ὅτι τά δύο αὐτά πᾶνε μαζί, καί τό ἕνα δέν στέκει χωρίς τό ἄλλο.

Σέ μία ἀπό τίς ἐμφανίσεις του, μετά τήν Ἀνάσταση ὁ Κύριος, προτρέπει τούς μαθητές καί Ἀποστόλους του νά κηρύξουν "ἐπί τῷ ὀνόματι αὐτοῦ

©NEXT Co GREECE

μετάνοιαν καί ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τά ἔθνη >> (Λουκ.24,47). Δηλ. τούς προτρέπει νά καλέσουν τούς ἀνθρώπους νά ἐπιστρέψουν << ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτῶν >> (Ἰακ.5,20), καί νά πιστέψουν στόν ἕνα Θεόν << τόν ζῶντα καί ἀληθινόν >> (Α΄Θες.1,9). Αὐτό ἦταν τό κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων, ἀπό τήν πρώτη κιόλας ἡμέρα· τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Οἱ ἄνθρωποι, πού ἄκουσαν τότε τήν ὁμιλία τοῦ Πέτρου, << κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ >> καί ρώτησαν τούς Ἀποστόλους· << τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; >>· κι ὁ Πέτρος εἶπε πρός αὐτούς· << μετανοήσατε, καί βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπί τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καί λήψεσθε τήν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος... >> (Πρ.2,37-38).

Τό μήνυμα δηλ. τοῦ εὐαγγελίου ἀπ' ἀρχῆς ἦταν ἡ μετάνοια καί ἡ ἐπιστροφή· νά ἀφήσουν οἱ ἄνθρωποι καί οἱ λαοί τῆς οἰκουμένης τούς ψεύτικους θεούς καί νά πιστέψουν στόν σαρκωθέντα Υἱό καί Λόγο τοῦ Θεοῦ, τόν μόνο ἀληθινό Θεό καί Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Αὐτό τό μήνυμα ἡ Ὀρθόδοξη ἀνά τήν Οἰκουμένην Ἐκκλησία τοῦ Χ̄ῡ̄ τό ἀναγγέλλει καί θά τό ἀναγγέλλει διά μέσου τῶν αἰώνων << ἐν γενεαῖς γενεῶν >> ὡς ὅραμα καί χαρά καί προσδοκία ἐσχατολογική, καθώς προώρισται νά ἀνακεφαλαιωθοῦν μιά μέρα τά πάντα ἐν Χριστῷ. Δέν τό ἐπιβάλλει μέ μεθόδους βίας. Μόνο τό ἀναγγέλλει μέ τή ζωή τῶν πιστῶν της, πού διά τῆς μετανοίας

©NEXT Co GREECE

καί τῆς ὁμολογίας λευκαίνουν τά ἱμάτιά τους «ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἀρνίου» (Ἀποκ. 7, 14). Αὐτό τῆς φτάνει.

Στό μυστήριο τοῦ γάμου – ὅπως δά ἔχετε προσέξει – ἡ Ἐκκλησία εὔχεται στό νεόνυμφο ζευγάρι «προκοπήν βίου καί πίστεως» · καί τά δυό μαζί. Ἡ πίστη φωτίζει καί καθοδηγεῖ τόν βίο · ὁ βίος κάνει φανερή τήν πίστη, τήν ἀποδεικνύει διά τῶν ἔργων (Ἰακ. 2, 18). Δέν εἶναι, ἀγ. ἀδελφοί, κοσμοθεωρία ἡ πίστη μας ἤ σύστημα φιλοσοφικό, γιά νά τήν προσεγγίζουμε μέ τό μυαλό – ἤ, ἔστω, μόνο μέ τό μυαλό. Ἡ πίστη μας εἶναι τό Εὐαγγέλιο · καί τό Εὐαγγέλιο εἶναι αὐτός ὁ ἐνυπόστατος Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πού εἶναι γιά μᾶς «ἡ ὁδός καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή» (Ἰωάν. 14, 6). Ἀκόμη, ἡ πίστη μας εἶναι ὁμολογία καί «μαρτυρία Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἀπ. 1, 9). Εἶναι πόνος καί ἀγωνία ἡ πίστη, καί σταύρωμα καί νέκρωση τῆς σαρκικῆς «σύν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. 5, 24). Ἀλλιῶς, χωρίς τά στοιχεῖα αὐτά, ἡ πίστη δέν εἶναι, παρά ἕνας ἀνεπίγνωστος ζῆλος, ἕνας τυφλός φανατισμός, ἕνα σύνθημα γιά τό δρόμο, μιά ἀγκύλωση ἰδεολογική καί μιά ἐρωτική ἀξίωση γιά τήν ἀποκλειστικότητα στήν ὀρθοδοξία καί τήν ὀρθοπραξία... Αὐτά ὅλα, μόνο διχασμούς δημιουργοῦν καί ἔριδες καί μάχες μεταξύ

©NEXT Co GREECE

τῶν χριστιανῶν, καί κακά μεγάλα προξενοῦν στό ἅγιο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία.

Εἶναι πολλοί, πού λένε ὅτι πιστεύουν στό Θεό, ὅτι εἶναι καλοί ἄνθρωποι καί χριστιανοί κ.τ.λ., ἀλλά δέν ἔχουν ἐκκλησιαστική Ζωή, δέν μετανοοῦν γιά τά ἁμαρτήματά τους, δέν νηστεύουν, δέν προσεύχονται, δέν ἀκολουθοῦν δεσμούς ἱερούς καί παραδόσεις, δέν διαβάζουν Εὐαγγέλιο· ζοῦν «ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκός αὐτῶν» (Ἐφ. 2,3). Γιά τήν Ἐκκλησία "δοκοῦσιν", ὅτι ἔχει μείνει πίσω, ἐνῶ ὁ κόσμος προχώρησε μπροστά... Οἱ ἀδελφοί μας αὐτοί πλανῶνται πλάνην οἰκτράν. Ὁ χριστιανός εἶναι μέλος τοῦ μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ· ἀνήκει στήν Ἐκκλησία. Καί στήν Ἐκκλησία δέν κάνει ὁ καθένας ὅ,τι θέλει καί δέν μπορεῖ νά πιστεύει ὅπως θέλει· νά δέχεται δηλ· ὅσα θέλει καί νά ἀπορρίπτει ὅσα δέν θέλει· καί... ἀπό πάνω, νά λέει πώς εἶναι πιστός καί καλός χριστιανός. Μιά πίστη χωρίς μετάνοια, μιά πίστη χωρίς ὑπακοή σέ ὅ,τι διδάσκει καί ζεῖ ἡ Ἐκκλησία, εἶναι πίστη δαιμονική, καθώς «καί τά δαιμόνια πιστεύουσι καί φρίττουσι» (Ἰακ. 2,19), πλήν δέν μετανοοῦν.

Ἡ ἀρία καί ἄμωμη πίστη μας, ἀγ. ἀδελφοί, ἀνθίζει ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ταπείνωση καί μετάνοια. Ὁ ἐγωισμός καί ἡ ἀμετανοησία, τόσο πολύ τυφλώνουν τό ὄμμα τῆς καρδίας καί πωρώνουν τή συνείδηση, πού, καθώς βλέπουμε στήν περίπτωση

©NEXT Co GREECE

τῶν φαρισαίων καὶ τῶν κοσμικῶν ἀρχόντων τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁδηγοῦν ἀκόμα καὶ στό μεγαλύτερο ἀνοσιούργημα πού ἔχει ποτέ διαπραχθεῖ: νά καταδικάσουν δηλ. οἱ ἄνθρωποι τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ σέ θάνατο, καὶ μάλιστα ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, ἐν ὀνόματι δηλ. τῆς πίστεώς τους. "Εἰ ἔγνωσαν σοφίαν Θεοῦ, οὐκ ἄν τόν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν" (Α΄Κορ. 2,8). Αὐτή εἶναι ἡ ἔσχατη πλάνη.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, προβλέποντας τή δράση τῶν πλανώντων καὶ τῶν πλανωμένων σέ κάθε ἐποχή, κυρίως δέ κατά τούς ἐσχάτους καιρούς, ἐφιστᾶ τήν προσοχή μας ἀπέναντι στούς ψευδοπροφῆτες (βλ. Ματθ. 24,5·11·24), καὶ μᾶς προτρέπει νά μή ῥαθυμοῦμε, ἀλλά νά γρηγοροῦμε καὶ νά προσευχόμαστε, ὥστε νά μή βρεῖ τόπο σ' ἐμᾶς τό πνεῦμα τῆς πλάνης καὶ μᾶς κυριέψει.

Πράγματι, αὐτό τό "πνεῦμα τῆς πλάνης" (Α΄Ἰωάν. 4,6), αὐτό τό "μυστήριον τῆς ἀσεβείας" (Β΄Θες. 2,7), αὐξάνει μέχρι τῶν ἐσχάτων καιρῶν, ὁπότε θά δείξει τήν ἀληθινή του ὄψη, τήν ὄψη τοῦ Ἀντιχρίστου (Β΄Ἰωάν. 7), τοῦ Σατανᾶ πού τό ἐμπνέει, τοῦ Διαβόλου, πού ἀποπλανᾶ "τήν οἰκουμένην ὅλην" (Ἀποκ. 12,9). Ἀλλά τελικῶς τό "θηρίον", ὁ ψευδοπροφήτης καὶ ὁ Διάβολος θά ἐιρφθοῦν "εἰς τήν λίμνην τοῦ πυρός τήν καιομένην" (Ἀποκ. 19,20), ἐνῶ οἱ ἐν μετανοίᾳ βιώσαντες καὶ μή πλανηθέντες θά κληρονομήσουν τήν "ἡτοιμασμένην ἀπό καταβολῆς κόσμου βασιλείαν"

©NEXT Co GREECE

(Ματθ.25,34), καὶ «ἔσονται πάντοτε σὺν Κυρίῳ» (Α'Θες.4,17).

Ἡ ἁγία καὶ ὀρθόδοξη πίστη, ἀδελφοί, εἶναι μιὰ τὶς ψυχές μας «ἁγίασμα». Ἔτσι νὰ τὸ βλέπουμε. Τὸ "ἁγίασμα" αὐτὸ – ὅπως κάθε ἁγίασμα – δὲν μπορεῖ, δὲν ἐπιτρέπεται, νὰ πέφτει σὲ βρωμιὲς κι ἀκαθαρσίες. Ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται στοὺς «καθαροὺς τῇ καρδίᾳ» (Ματ.5,8), καὶ «μένει» σὲ ὅσους καθ'ἡμέραν «ἀνακαινίζουν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς μετανοίας» (Ἱερ.Χρυσ.). Ἡ δὲ μετάνοια στὴν Ἐκκλησία δὲν εἶναι μιὰ ἀναγνώριση, ἁπλῶς, τοῦ...λάθους ἢ μιὰ μεταμέλεια σὰν τοῦ Ἰούδα. Δὲν εἶναι ἕνα "Θέ μου συγχώρα με» ἐμπρὸς στὴν εἰκόνα καὶ ...τελειώσαμε... Εἶναι πόνος ἡ μετάνοια καὶ συντριβὴ καρδίας, ποὺ θεραπεύεται μόνο μὲ τὸ μυστήριο τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως. Ὅποιοι αὐτὰ δὲν τὰ δέχονται καὶ δὲν τὰ θεωροῦνε ἀναγκαῖα γιὰ τὴ σωτηρία, δὲν σώζουν, κι ἂς λένε πὼς εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι καὶ καλοὶ χριστιανοί, κι ἂς ἔρχονται στὴν Ἐκκλησία κάθε μέρα, κι ἂς καμώνονται πὼς ὑπερασπίζονται τὴν πίστη καὶ τὴν Ὀρθοδοξία καὶ πὼς τάχα δίνουν μάχες κάθε μέρα γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία...

Ὁ Χριστὸς δὲν θέλει ὑπεράσπιση, σὰν ἐκείνη ποὺ ἐπιχείρησε ὁ Πέτρος στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, κόβοντας τὸ ὠτίον τοῦ Μάλχου· ὄχι. «Πνεῦμα συντετριμμένον» θέλει· «καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην... οὐκ ἐξουδενώσει» (Ψαλ.50,19).

©NEXT Co GREECE

Καί στήν Ἐκκλησία δέν χρειάζονται σωτῆρες· ἔχει ἡ Ἐκκλησία Σωτῆρα, τόν Χριστό· «αὐτός ἐστι Σωτήρ τοῦ Σώματος» (Ἐφ.5,23). Ἄλλοι σωτῆρες δέν χρειάζονται, πού, πιά, ὅλοι στόν καιρό μας - ἐχθροί καί φίλοι - βάλθηκαν νά τή σώσουν! Ὅλοι στήν Ἐκκλησία τούς φταίνε: λατρεία, γλώσσα, κήρυγμα, θεσμοί· θέλουν νά τά ἀλλάξουν· νά τά διορθώσουν ὅλα, ἀντί νά ἀλλάξουν τόν ἑαυτό τους καί νά τόν διορθώσουν μέ τή μετάνοια...

Δυστυχῶς, τό πνεῦμα αὐτό μᾶς ἔχει ἐπηρεάσει ὅλους, ἀγαπητοί, διότι δέν δίνουμε τήν δέουσα προσοχή σέ αὐτά πού ὅρισε ὁ Χριστός ὡς χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ καί πιστοῦ. Ἡ Ὀρθοδοξία - εἴπαμε - δέν εἶναι θεωρία· εἶναι ὁ Χριστός μέσα στό ἅγιο Σῶμα του. Ὀρθοδοξία εἶναι τό νά βρεῖς τόν Χριστό· νά ἑνωθεῖς μέ τόν Χριστό ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, νά ζήσει μέσα σου ὁ Χριστός κι ἐσύ νά ζήσεις μέσα στό Χριστό, νά γίνεις ἀληθινός ἄνθρωπος καί ἀληθινός χριστιανός.

Πατέρες καί ἀδελφοί.

Ἡ πίστη μας δέν εἶναι τυφλή· ὁρᾶ, θεᾶται. Θεᾶται τήν ἀποκάλυψη τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ· δοξάζει καί δοξάζεται. Ὀρθοδοξία δέ πεῖ ὀρθή δόξα. Καί ὀρθή δόξα δέν σημαίνει ἁπλῶς τό ὀρθῶς "δοκεῖν" περί τοῦ Θεοῦ, ἀλλά - κυρίως - τήν ὀρθή = ἀληθινή θεογνωσία, πού εἶναι θέα τῆς τρισφαοῦς θείας δόξης καί ἐμπειρία θεώσεως.

©NEXT Co GREECE

"Η δόξα τοῦ ἀναστημένου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀντανακλᾶται στά δικά μας πρόσωπα καί στίς καρδιές μας, καί μᾶς μεταμορφώνει σύμφωνα μέ τήν εἰκόνα του "ἀπό δόξης εἰς δόξαν" (Β' κορ. 3,18) κι ἐμεῖς «θεώμεθα τήν δόξαν αὐτοῦ" (Ἰωάν. 1,14), καθ' ὅν τρόπον «ἐθεάσαντο" αὐτήν οἱ τρεῖς μαθητές στό ὄρος τῆς Μεταμορφώσεως. «Ἡ "θέα" αὐτῆς τῆς δόξης ἀποτελεῖ τήν οὐσία τῆς Ὀρθοδοξίας" (π. Εὐδοκίμωφ).

Δέν ἀγνοοῦμε, βέβαια, ὅτι «ἔχομεν τόν θησαυρόν τοῦτον", τῆς γνώσεως τῆς θείας δόξης, «ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν" (Β' κορ. 4,7), σέ πήλινα σκεύη, δηλ. στά σώματά μας, πού εἶναι εὔθραυστα στίς ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ. Μέ τή δύναμη ὅμως τοῦ Θεοῦ καί μέ μιά ἀληθινή μετάνοια, μποροῦμε νά φτάσουμε στήν "ἁφή" τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· νά ψηλαφήσουμε, ὅσον ἔνεστι, τόν Λόγον τῆς Ζωῆς· νά ὁμολογήσουμε «ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καί αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν" (Α' Ἰωάν. 1,1), καί νά βεβαιώσουμε, μέ τούς Ἀποστόλους, ὅτι «ἡ Ζωή ἐφανερώθη καί ἑωράκαμεν καί μαρτυροῦμεν" (ὅ.π.), ὡς «μάρτυρες τούτων".

Βεβαίως, ἡ "θέα" τῆς θείας δόξης καί ἡ "ψηλάφηση" τοῦ Λόγου τῆς Ζωῆς εἶναι τώρα, οὕτως ἤ ἄλλως, ἀτελής· «βλέπομεν... δι' ἐσόπτρου καί ἐν αἰνίγματι" (Α' Κορ. 13,12). Ὅμως, τήν ἕκτη ἡμέρα, «ὅταν ἔλθῃ τό τέλειον, τότε τό ἐκ μέρους

©NEXT Co GREECE

καταργηθήσεται >> (Α΄Κορ. 13, 10) : ἡ πίστη θά τελειώσει, ἀφοῦ – πλέον – θά "ὁρῶμεν" τόν Θεόν "πρόσωπον πρός πρόσωπον >>, "καθώς ἐστι >> (Α΄Ἰωάν. 3, 2), καί ἡ μετάνοια κι αὐτή θά τελειώσει, ἀφοῦ, πιά, θά ἔχει δικαιωθεῖ ὁ ρόλος της. Τότε, λοιπόν, θά ἐπικροτηθεῖ μέ τόν πλέον ἐπίσημο τρόπο ἡ διακήρυξη τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη καί τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι "ἡ νίκη ἡ νικήσασα τόν κόσμον" εἶναι "ἡ πίστις ἡμῶν >> (Α΄Ἰωάν. 1, 4).

Ἐμεῖς, ὅσο κρατᾶ τούτη ἡ μέρα, ὁ παρών αἰών, ἄς ἔχουμε μετάνοια γιά νά καταλαβαίνουμε ὀρθά τήν πίστη μας, καί ἄς πιστεύουμε ὀρθά γιά νά σωθοῦμε. ΑΜΗΝ.

Ἰωάννινα 1ῃ Μαρτίου 2015.

©NEXT Co GREECE